

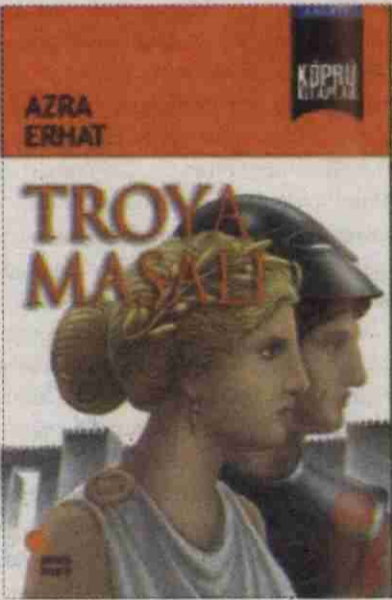
tarihin derinliklerinden bugüne...

Bilirsiniz işte, geçmişe bakarak geleceğimize yol çizeriz. Mitoloji dediğimiz şey işte en tam da bu noktada işimize yarıyor.

Mitoloji deyince Azra Erhat'tan söz etmemek mümkün mü? Olabilir mi? 'Akdeniz'e bir kısrak başı gibi uzanan' bu güzelim topraklar üzerinde ister mitolojik olsun ister sosyolojik, hemen her konuda Azra Erhat çıkar karşımıza.

Mitoloji Sözlüğü'nü de hazırlayacak denli güçlü, güvenilir olan Azra Erhat, 1915 yılında İstanbul'da doğmuş, ilköğretimini Brüksel'de tamamladıktan sonra Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'ni bitirmiş. Aynı fakültenin Klasik Filoloji Bölümü'nde asistanlık yaptıktan sonra 1946 yılında doçent olmuş. Özellikle Yunanca'dan yaptığı çevirilerle tanınan ve ödül üstüne ödül alan Erhat, önemli bir düşünürümüzdü.

Azra Erhat, önemli yapıtlar kazandırmış da Anadolu üzerine bir şeyler yapmamış mı, diye soracaksınız ya, onun Sabahattin Eyüboğlu ve Halikarnas Balıkcısı ile birlikte eski Anadolu uygarlıklarının ortak miras olduğunu, Mavi Yolculuk'ların tarihe ve kültüre yönelik nasıl da önemli bir kilometre taşı olduğunu söyleyip bu bahsi kapatalım. Çünkü konumuz Troya Masalı.

bir başka gerçek...

Homeros'tan günümüze gelen ve hep çok sevilen metinler arasında yer alan İlyada ve Odysseia destanlarının sadeleştirilmiş metinleri, özellikle okuma zevki aşılacak için çocuklara önerilir. Bu büyük yapıtı bir çocuğun okuyabileceği yalınlığa sadece Azra Erhat getirebilirdi. Günışığı Kitaplığı da İlyada destanını, Semih Gümüş'ün editörlüğünde Köprü Kitaplar dizisinde Azra Erhat'ın muhteşem anlatısıyla "Troya Masalı" adıyla bu ay satışa sundu. (Bu arada, hemen belirtelim, Azra Erhat'ın Troya Masalı, İlyada'dan çıkıp günümüze kadar ulaşan gerçekten bilgilendirici bir kitaba da dönüşmüş.) Troya efsanesi sadece romana, şiire değil onlarca filme ve sahne sanatlarına da ko-

nu edildikten sonra Azra Erhat'ın özgün anlatısı ve ünlü karikatürist Feruh Doğan'ın çizgileriyle çocukların beğenisi için yayımlandı. Kuşkusuz Troya'yı okumuş, gezmiş, filmlerini izlemiştim, ama Azra Erhat'ın bu masal anlatımı müthiş etkiledi beni. Sarıp sarmaladı, o günlere taşıdı. Dahası o günlerden bu günlere bakmamı sağladı. Günümüz sorunlarıyla, her ne kadar çok farklı görünse de inanılmaz benzerlikler buldurdu, inanılmaz köprüler kurdurdu.

"edebiyat hayattır"

"Edebiyat hayattır" diyordu Doğan Hızlan, o sözden çıkarak hayatı tanımanın, kavramanın belki de ilk adımları atılabilir. Mitolojik tanrılar, onların insanlar arasına karışmaya çalışmaları, kendileri savaştığı gibi insanları da savaşmaya zorlamaları ve tepeden izleyip ne olacağına değil de ne olması gerektiğini tartışmaları, bana bugünkü devletler arasında yaşanan gergin görüşmeleri anımsatıyor. Hani derler ya, kasap et derdinde... Tıpkı öyle. Zaten ne olursa arada kalana, yani halka oluyor. Troya Masalı'nda da tanrılar, yarı tanrılar, Paris, Helene, Zeus, Aphrodite, Athena, Hektor, Hermes, Agamemnon, Akhilleus, Artemis... daha uzatılabilir kuşkusuz, doğrudan kendileri için yapıyorlar her ne yapıyorlarsa. Yalnız bir noktaya dikkat çekmeme izin verin lütfen. Azra Erhat da binlerce yıl öncesinden bu günlere getiriyor ve şöyle söylüyor: "Bunların en büyüğü masalımızın başkahramanı Hektor'dur. Onun insanca yurtseverliği İlyada destanının üstünde bir ışık gibi parlar. Troya'yı savunması, neredeyse Mustafa Kemal'in Çanakkale'yi savunmasını anımsatır bize."

Dokuz kat olduğu bilinen Troya bugün belki taş yığını, ama bu masalı okuduktan sonra, kendinizi alamayıp İlyada'yı da okumak isteyeceğinizi düşünüyorum, o taş yığınının altında yatan gerçeklerin gözlerinizde canlanmaması söz konusu olmaz. Tabii ünlü Troya hazinesinin akıbetini de düşüneneceksiniz ister istemez.

azra erhat'ın akıcılığı

Bir elmanın, -yazar 'portakal olabilir' diyor (sırf bu bile bir merak unsuru)- ardından gelen, büyüyen ve hayatı kapsayan aşk, on yıl içinde zenginliğini yitiren bir ülke/kentin insanın içini burksa da büyüülü destansı havasıyla okuru aynı döneme uçuran büyük bir destana dönüşüyor Azra Erhat'ın dilinde.

Anlatımdan, Azra Erhat'ın o yalın ve İda Dağı pınarları gibi berrak dilinden çok etkilendiğimi bir kez daha belirtmek istiyorum. Bugünün okumaktan uzak gençlerinin de -çocukları geçtim- okuması gereken bir kitap bu.

Troya Masalı, Azra Erhat, Günışığı Kitaplığı-Köprü Kitaplar Dizisi, Ekim 2009, 102 s.